

hi, sobretot, un dual en *-âni* com els que hi abunden; però ens en desenganya el fet que no existeixen arrels àr. *ult*, *wl̥t*, *wl̥θ*, ni tampoc d'inicial *âlif* ni *ain* (llevat de *ʿlt*, sense sentit adequat, i estranya a la llengua viva. Res en Dozy, II, 169; a Algèria es registra un NP *Ultâf*, probt. bereber, sense base en àrab (no es retroba en NPP fora d'allí), i la *-f* tampoc permetria lligar-l'hi.

Forçant més la fonètica sospeso mots d'una arrel *qf*, de sentits, bastant heterogenis «puchero de barro», «bouteille carrée, flacon pour mettre des conserves» (*RMa.*, *PAlc.*, Beaussier, Dozy), i en aquest hi ha un subst. *qatîc* que ens acosta al que cerquem, perquè significa «troupeau» (Dozy II, 372b) i fa el plural *'aqtâc*, segons Belot.

¿Seria, doncs, potser això, considerant que davant el grup *qt* la *â* sona velar, no llunyana de *o*? fins i tot potser hi trobaríem agafador semàntic, si hagués tingut accs. com 'pedrera': «mine», «couloir, passage», recordant els grandiosos runars d'Oltà que em cridaren l'atenció (XXXIV, 91.23), però aquestes accs. només estan recollides en fonts atenedibles per a *mâqta*^c i algun altre mot de l'arrel, no en *qatîc* o *'aqtâc*; ¿suposariem que en el vulgar del nostre també *'âqtâc*^c hagués pres aquest sentit?; la manca d'aquesta base semàntica ja ens alarmaria, i el canvi *qt* en *ut>lt* és tan forçat que priva de proposar aquesta suposició sense un gran escepticisme. (Notem també que *RMa.*, 571 s.v. «scindere» no dóna a *qâtîc* i *qattâc* altre plural que el feble en *-în* i no el fracte *'aqtâc*).

En la B- he donat una nota sobre el nom *Baltâ* del Princ., sobretot de NPP i algun NL, amb bones raons per creure que ve d'un NP germànic, i allí n'apareix una variant *Voltâ*: si aquesta fos antiga o es trobés en el P.Val. induiria a cercar-hi enllaç amb *Oltâ*; de fet només trobo *Bôlta*, *Bôlte* o *V-* en diversos llocs, en particular a Tibi; *la bolta de Móra* i *la b. de la Somera* (XXXV, 189, 190). Continuació de *Les Boltes* (*La b. de baix, de dalt*) a Onil (ib. 172, 173), sens dubte paratges prop de les marrades que duen muntanya avall de l'un poble a l'altre. No hi ha, doncs, motiu per dubtar del caràcter primitiu i germànic de *Baltâ*, però hem de creure que *Voltâ* n'és una alteració secundària per influència del mot català adozenat *volta*. I així manca, doncs, base ja per relacionar amb *Oltâ*.

Nom pre-romà? En abstracte, prou versemblant. Però res en concret puc suggerir; si no és que sigui alguna variant de EDETANA que he admès com etimologia de la veïna Serra d'*Aitana*; però s'hi oposa la fonètica (la D no es podria canviar en *l* sino en *-tt-*, etc.).

Descartem també cap relació amb *Xortâ*, serra de Castell de Castells, molt llunyana al NO. (veg. art.

infra (§ D) a la X-) o amb la Penya de l'Altar, prop de Benigembla (lluny també al NNO.) per la visible incompatibilitat en sons.

Per l'aspecte imponent del lloc se m'ocorre que potser es tracta del mot gòtic ALΘAN 'crescut', 'vell' que s'ha demostrat originari del cat. *oldâ*, *aldâ* 'vell, usat, gastat' veg. *DCEC* IV, 28-41 i *DECat.* IV, 423-43; tenia θ en gòtic, sonoritzat com -D- en parlars visigòtics, però la forma catalana dominant és *oldâ* amb o-. Tenim dret, doncs, a admetre que també en altres parlars visigòtics hi hagué una forma OLΘAN que participés de les característiques d'una i l'altra.

Escaurà aquí remetre a l'art. *Guadalest*, on he demostrat que el nom d'aquesta vall tan veïna —una quinzena de k. a l'Oest— i el de *Confrides*, poc més occidental, vénen dels noms gòtics GUTALISK i GUNDIFRIDS, romanalles del temps en què Teodomir aplegà en aquesta «*kora de Todmir*» una massa de visigots fugitius, tolerats per Mussa i els seus exèrcits: ells mirarien la imponent massa de l'*Oltâ* com un gran, enorme, vellard, aguantant les ires del mal temps; i potser hi ajudarien els àrabs aportant-hi d'O-rient les llegendes d'«El Vell de la Muntanya».

Hipòtesi ben atrevida, que no convencerà mentre no trobem documentació amb formes antigues del nom. Però cap altra no n'hem albirat, que no xoqui amb objeccions més greus.

LES OLUGES

Nom d'un municipi de Segarra, a la dr. del riu Sió, 5 k. a l'ENE. de Cervera. Nom en plural designant els dos barris bessons que l'integren. Avui es diu *les Oluges Altes* i *les Oluges Baixes*, però abans, amb terminació singular, es deia l'un *Oluja subrana* i l'altre *Oluja jusana*; és a dir 'superior' i 'inferior'; així: 1359 (*CoDoACA* XII, 60, 52).

El B. de Maldà escrivia, des de Tarroja «descubrense los pobles --- Sanahuja, *Las Alujas altas y baixas* en tota la rodalia» (*Excursions* p.128).

MENC.ANT. 1058: Ramon Berenguer I promet ajudar el comte de Cerdanya a reconquerir el territori «de ipsa *Marcha*, de terminum de *Uuluga* in ante, contra Hispania» (CCandi., *Mi.Hi.Ca.* II, 10 A.C.A. doc. 231 de R.Bg. I): procurava el comte de Bna., obtenir col·laboració amb el de Cerdanya sense refiar-se del d'Urgell que avançava pel seu compte; són els fets relatius a la «Marca de Cerdanya o de Berga» explicats per Ponsich i per mi mateix en *E.T.C.* I, 166-168 (i notes 15-16). 1094: *Oluga*, citat com pertanyent a la marca cerdana, junt amb Castellfolli, Pujalt, Gàver, el Guspí, Montfalcó, Ferran i Puellas. 1151: *Oluia* o *Oluuiga* (Kehr., *Papsturk.* 329). 1165: *Oluga* (id., p.411). 1166: *Oluga* (*cart.* de Poble 136). 1192: *Alugia* (id. 89). 1189: (*BABL* VI, 66).